

כוחה של השרשרת

כוחה של השרשרת

כתיבה: י. מיכל

עריכה לשונית: בלומה נחשון
הגהה תוכנית: הרב מאיר וילשאנסקי
הגהה: הרב יוסף רוזנברג
הפקה: מערכת 'במחנה צבאות השם'
עימוד: עקיבא פרידמן

יוצא לאור ע"י

תנועת הנוער צבאות השם בארץ הקודש
(חל"צ)

י"ד: הרב דוד נחשון

מנהל: הרב לוי נחשון

כיכר מד"א, נצרת עילית. ת.ד. 1035

מלפון: 077.646.2770 דוא"ל: tzivot.h770@gmail.com

כל הזכויות שמורות ©

תשע"ט • 5779

לפני שאתם מתחילים...

השנה יימלאו 90 שנה בדיוק לביקור ההיסטורי של הרבי הרי"צ בארץ הקודש. בסיפור שלפנינו נקרא ונלמד על הנסיעה הזו. כל החלק ההיסטורי בסיפור נכון ומדוייק, ככל שהצלחתי לברר. המקומות, התאריכים, והסיפורים על הרבי הרי"צ נלקחו ממקורות היסטוריים אמינים, ובראשם הספר "מסע הרבי בארץ הקודש", וממקורות נוספים אחרים. פריטים היסטוריים אחרים נלקחו ממקורות מידע אחרים כמו עיתונים שיצאו לאור באותה תקופה ועוד. כך התיאורים על המלון הירושלמי, והמלון בטבריה ועוד.

בין לבין ישולב סיפורו של הסוכן יאשה והגלגולים שעבר, החלק הזה הינו מומצא לחלוטין ונהגה מדמיוני הקודח. השתדלתי כי תיאורו יהיה נאמן, ידוע לנו כי סוכני גפא"ו בלשו אחר הרבי הרי"צ, וידוע לנו כי סוכנים רבים היו צאצאי חסידים שנפלו במלכודת הקומוניסטית. אך כל השאר, כאמור: הוא פרי הדמיון.

אנו נמצאים בתקופה מיוחדת, עליה אומר הרבי מלך המשיח שהיא זמן השיא לביאת משיח, ועל כן לא יכלתי שלא לשלב את סיפורו של המקובל יוסף דלה-ריינה. את התיאור שמופיע בספר לקחתי על פי הנוסח שהתפרסם בספר "מביא גואל", תוך שינויים שונים על פי מקורות מדוייקים אחרים. סיפורו הנפלא של המקובל מופיע במקורות היסטוריים שונים, אם כי חלק מן התיאורים משתנה ממקום למקום, הבסיס זהה הוא.

סיפור זה נגע תמיד לליבי, רצונו הנחוש וכוונתו הטובה של יוסף דלה-ריינה, ראוי שיילמד אותנו. גם אם מעשיו לא היו רצויים, אך שאנו בהחלט יכולים ללמוד מנחישותו ורצונו העז לקרב ולורז את הגאולה, שאנו עומדים על פתחה.

הפרקים פורסמו בשעתו בגיליונות המרתקים של העיתון 'במחנה צבאות השם' ונקראו בשקיקה בידי צעירים ומבוגרים כאחת. כאן נקבצו הפרקים למקשה אחת ובתוספת תיקונים ופרטים חדשים.

אני מקווה שתיהנו בקריאת הספר, ותלמדו ממנו דברים חדשים.

שלכם,
י. מיכל

תוכן עניינים

5.....	פרק 1 • בעקבות הכח.....
12.....	פרק 2 • לא לנשום.....
23.....	פרק 3 • מעקב עיקש.....
30.....	פרק 4 • בארצות החום.....
37.....	פרק 5 • כבוד מלכים.....
40.....	פרק 6 • תחבולות מתוחכמות.....
47.....	פרק 7 • חדש, ישן ומעורר עניין.....
58.....	פרק 8 • מסע אל העבר.....
65.....	פרק 9 • מצפון תיפתח הרעה.....
73.....	פרק 10 • סודות מתגלים.....
82.....	פרק 11 • נסתרות במגילה.....
89.....	פרק 12 • דברים זזים.....
93.....	פרק 13 • לילה גורלי.....
104.....	פרק 14 • מסע מתעתע.....
113.....	פרק 15 • הרגע הנכסף.....
123.....	פרק 16 • הקצוות מתחברים.....

פרק 1

בעקבות הכח

מוסקבה, א' תמוז, תרפ"ט.

יאשה ישב במשרדו הצפוף, ורטן בשקט מתחת לשפמו העבות. על השולחן שלפניו נערמו גליונות נייר, עיתונים ותזכירים לערמה גדולה וחסרת-סדר, ומזכירו הנמרץ טוליק נכנס אל החדר מדי דקות ספורות ובידיו חומר קריאה נוסף. "זה הגיע עכשיו טרי", הודיע טוליק בקולו הצווחני, הניח ערמת עיתונים על שלחן העץ המהגוני, ופסע בפסיעות גדולות אל מחוץ לחדר.

יאשה היטיב את שולי חליפת הצמר האפורה שלו, גזן אל מתחת לשלחן ושלף בקבוקון של וודקה סובייטית, וודקה הייתה אחת המוצרים היחידים שנמכרו ללא הגבלה בחנויות העיר, אך ליאשה כסוכן גפא"ו, הייתה גישה לבקבוקי המשקה המשובחים יותר, הוא לגם היישר מן הבקבוק בלגימות גדולות והביט בנוף הנשקף מן החלון:

מצב רוחו השפוף התאים היטב לנוף האפרורי בשעת בוקר מוקדמת כזו, רחובותיה של העיר העמוסה היו ריקים מאדם, והולכי הרגל המעטים שנראו ברחוב הלכו וידיהם תחובות בכיס המעיל, מאיצים

את צעדיהם בעוברים ליד הבניין המרובע, שסמל המגל והפטיש מתנוסס על חזיתו.

הוא הרהר בעוגמה במצבו הנוכחי: דחוס במשרד מיושן, בתפקיד שולי ואפור. ומי יודע, בקצב בו הוא התדרדר בסולם הדרגות, ייתכן ועד מהרה ימצא את עצמו עובר חינוך מחדש, באחת מאותם מחנות-עבודה בערבות סיביר. אותם מחנות, אליהם שלח הוא בעצמו מאות אנשים, כנציגה של אמא-רוסיה.

הוא נזכר בעבר הלא-רחוק, וליבו נחמץ. איה הם הימים בהם השתתף בחקירתו ומעצרו של הקונטר-רבולוציונר, מתנגד-המהפכה, הבוגד במולדת, מפייץ הבערות והחושך, הרבי שניאורסון. אחת... אז היו ימים!!

הוא נזכר בחגיגה הגדולה שנערכה במשרד אז, לפני כשנתיים, כשהיו בטוחים כולם שיותר לא יסבלו מחבורה זו של יהודים שמתעקשים לשמור את מצוות דתם המיושנת, הוודקה נשפכה כמים. לחברים הוגש דג-מלוח מסוגים שונים, והם אכלו יחד פירושקי חם וטעים, כמו שצריך. המפלגה יודעת לדאוג לאלו שדואגים לה.

"כל השניאורסונים מצליחים רק בכוחו של הרבי שלהם", הכריז אז החבר-מנהל מלישוביץ, "מעתה נוכל להפיל אותם כמו זבובים", הריע. אך לצערם של כל החברים במחלקה, בצורה בלתי מוסברת הצליח הרבי שניאורסון להשתחרר, תוך שבועות ספורים. בהתחלה השמועות אמרו ששולחים אותו לגלות בקוסטרמה, שזה חצי-צרה. אבל בסוף התברר שזו צרה שלמה, ותוך כמה חודשים הוא עזב את רוסיה עם משפחתו בראש מורם.

חסידי העקשנים נותרו כאן, בליבה של אמא רוסיה, מעודדים משחרור מנהיגם. בדוחו"ת סוכני-החרש שהגיעו אליו הוא קרא כיצד

הללו חגגו את השחרור, וכיצד נשבעו להמשיך להפיץ את רעיונותיהם המסוכנים ולזהם את לב הנוער ברעיונותיהם המשוונים. מבלי משים איגרף יאשה את ידו.

איש לא הצליח להבין איך מחזיקים השניאורסונים מעמד, איך למרות שהורגים בהם, מענים אותם, מרגלים אחרי מעשיהם, רודפים את ילדיהם - הם נותרים אדוקים, ומעודדים אחרים לעשות זאת.

בסתר-לבבו, ומבלי לגלות לאיש, האמין אז יאשה כי כוח בלתי-טבעי, מסתורי, הוא זה שמסייע לחתרנים הדתיים בעבודתם. לא ייתכן כי קומץ של חסידים ישימו ללעג ולקלס את אמא רוסיה! הם מצליחים להקים ישיבות, ללמד ילדים, לבנות מקוואות, להעביר כספים והוראות, למלא פקודות ולציית לכללים. הם ניהלו מערך משומן של הפצת תורה בקרב צעירים, והבריחו תשמישי קדושה ממקום למקום והכל באופן חשאי, מתחת לאפם המרחרח של יאשה וסוכניו.

גם כשעוצרים אותם, מענים אותם ומאיימים עליהם. הם לא נשברים! מכים בהם עוד ועוד והם שותקים! יאשה, וגם אף אחד אחר בגפא"ו, לא נתקלו בדבר כזה.

מהו אותו כוח שמחזיק אותם יחד? יאשה היה משוכנע כי זהו כוח על-טבעי, שמסייע בידם. והיה נחוש בדעתו למצוא את מקור כוחם ולהשמידו. מאין מגיע מקור כוחו של השניאורסונים? וליתר דיוק, מאין שואב רבם את כוחותיו הרוחניים המופלאים?

יאשה נזכר בדוחו"ת חסויים אליהם נחשף לפני כמה שנים:

לסוכני הגפא"ו נודע כי מדען מוזר ממוסקבה, פרופסור בשם ברצנקו, יחד עם חוקרים נוספים מפשפשים בספריות עתיקות ומאתרים כתבי-יד לא ידועים. הדבר עורר חשד, וחקירה מהירה גילתה כי הפרופסור עוסק בחכמה עתיקה, שנועדה לגלות את הנסתרות ולדעת עתידות.

לחוקרי הגפא"ו שהתעניינו בעבודתו נודע כי יש קשר בין התזה המדעית של פרופסור ברצנקו לבין חכמת הקבלה היהודית אך למרות זאת, הוא קיבל אישור להמשיך בעבודתו המדעית. מי יודע, אולי אמא-רוסיה רק תרוויח מגילוייו המדעיים.

ליתר בטחון, הושם עליו מעקב. המעקב גילה, כי לאחר תקופה נודע לברצנקו כי בלנינגרד גר

החכם הגדול ביותר בעם היהודי, שמכיר היטב את חכמת הקבלה, ומכיר את מסתוריה. והוא נסע לבקש עזרה מהחכם, הרב שניאורסון. הרב סירב, אך הסכים כי חתנו הצעיר יסייע לפרופסור בהבנת חלק מדברי הקבלה.

יותר מכך לא הצליחו החוקרים לגלות, אך יאשה כבר אז החל לחשוד כי הרב שניאורסון משתמש בכוחות בלתי-מוכרים למדע כדי לסייע לו בחתירה המהפכנית נגד רוסיה. תחושת בטן אמרה לו, כי אותם סודות וכוחות קבלה מסתוריים, הם שמסייעים למרדנים בהפצת רעיונות הבלע שלהם. ויאשה היה נחוש לגלות את הסוד.

בחקירתו של הרב שניאורסון, ניסו החוקרים לשאול אותו על סודו של 'המגן דוד היהודי'. אך הוא הכחיש בכל מכל כי התעסק בסודות אלו. והדבר ירד מהפרק, יאשה, שעקב אחר החקירה, המשך לחשוד.

שנה וחצי עברו מאז צאתו של הרבי מרוסיה, ובמשך זמן זה הוטל על יאשה להמשיך ולנהל את ההתחקות אחר צעדיו, הוא שלח מרגלים לריגא, והללו הסתובבו בחצרו של הרבי והקשיבו למתרחש. יאשה עצמו נסע ללטביה פעמיים, והוא הקפיד לקבל כל שביב מידע על מעשיו כדי לנסות ולפצח את הסוד הגדול.

במשך שנה וחצי לא הראה יאשה כל התקדמות, והממונים עליו הביעו בפניו תרעומת, הוא הורד בדרגה, משכורתו צומצמה, והוא נדחס כעת במשרד קטן מהרגיל. כועס, ומלא רגשי נקמה.

עתה, היה על יאשה לעבור על שורת דיווחים משמימים, עיתונים יומיים יהודים ועבריים, ולסכם לממוניו את החדש בחודש האחרון. יאשה קרא עברית באופן שוטף, ודיבר אידיש כשפת אם. אך העיתונים שיעממו אותו, והוא הרהר ברצינות על האפשרות להודיע לממוניו על כשלון חרוץ. אין שום מידע חשוב.

טוליק, המזכיר הנאמן נכנס במרוצה אל החדר וכמעט נתקל בבקבוק הוודקה שנותר על הרצפה. "הגיע מברק", הוא אמר בקוצר-נשימה. "מריגא".

יאשה פתח את הפתק הקטן המקופל, ועיניו כמעט וקפצו מחוריהן, המברק היה קצר, אך תוכנו עתיר משמעויות "שניאורסון עוזב. נוסע לפלסטינה. בקרוב. מחכה להוראות. סלפושניק".

סלפושניק היה הסוכן שלהם בלטביה, זה שרחרח סביב חצרו של הרב, התרועע עם חסידיו במסווה, וניסה להשיג כל שביב של מידע ולדווח למעסיקיו, כבר זמן רב שלא הגיע מידע בעל ערך משם, ויאשה שקל להורות לסוכן לחזור למוסקבה.

אך הנה, העבודה הקשה משתלמת, ומידע עסיסי מגיע: הרב שניאורסון עוזב את חצרו בריגא, לטביה, ונוסע לארץ החמה, מוכת העימותים והמחלות - פלסטינה! מה יש לרב לחפש במדינה המזרח-תיכונית שאיש מאבותיו לא ביקר בה? ריח של תעלומה עסיסית החל לעלות באפו של יאשה, וחזהו עלה וירד בנשימות כבדות.

הרי זו התפתחות! לשם כך הוא חוקר-בכיר יאשה סולמונביץ', בעל כישורים, גיבור-מלחמה מחכה במשרד טחוב חודשים ארוכים. סוף-סוף יהיה לו מה להראות לממונים מהקומות הגבוהות, ומי יודע, אולי הוא עוד יעלה בדרגה...

ליתר ביטחון, לגם יאשה עוד כוסית מן המשקה החריף, והביט שוב בפתק המקומט ובטוליק בעל הפנים הצרות והארוכות שהמתין בסבלנות בפתח. השורות נותרו כפי שהיו, כתובות בדיו כחול על נייר צהבהב.

יאשה נעמד מלוא קומתו. הוא היה איש באמצע שנותיו, גדל-ממדים ורחב-כתפיים. את פניו המלאות עיטר שפם שחור עבה וארוך, וצלקת ארוכה - מזכרת מהמלחמה - התמשכה מפיו עד לסנטרו שווותה לו מראה מאיים. תחת גבותיו השחורות והמלאות ברקו זוג עיניים מלאות חריפות, שעומעמו לעיתים קרובות בשל שתיית אלכוהול מרובה.

"אני נוסע", הוא זרק כלאחר כתפו לעבר טוליק, ופשפש בארונית המתכת כדי למצוא את אקדחו ומסמכיו האישיים. "נוסע ללטביה, בכבודי ובעצמי. אם הרב שניאורסון יוצא למסע כזה, בוודאי תהיה לזה השפעה, ומישהו בדרג הבכיר צריך להשגיח על כך!".

טוליק שתק. בכלל, טוליק, המזכיר, היה אדם שדיבר במילים ספורות. הוא היה גבוה מאד ורזה מאוד, ולעתים הזכיר חרגול, גמל שלמה.

ארוך, דקיק ושתקן. אבל את העבודה שלו הוא עשה כהוגן, וליאשה לא היו תלונות.

עד מהרה התברר לו כי מנהליו, לא התלהבו כמוהו מהנסיעה. והציגה שנדפה מקולו של החבר-מנהל מלישוביץ' יכלה להקפיא גם פירושקי רותח שיצא הרגע מן התנור: "חבר סולומוביץ', התפקיד שלך זה לבלוש אחר ההוראות ששניאורסון נותן לחסידיו, לא לצאת לטיולים במדינות מרוחקות ונחשלות!".

הוא התחנן על נפשו, הוא הסביר כי מסע כזה אינו קורה בכל יום, וכי הוא בטוח כי הדבר ישפיע על השניאורסונים ברוסיה ובעולם. לבסוף ניאות החבר-מנהל לאשר את הנסיעה. אבל יאשה הבין היטב, כי מבלי תוצאות ראויות לשמם, הוא לא יזכה לחזור למשרדו המחומם, אלא לטיול ארוך בערבות סיביר...

ההכנה לנסיעה לא לקחה לו זמן רב: איגור ממחלקת מסמכים הכין לו שלל מסמכים ותעודות מזוייפות. על פי המסמכים הוא ד"ר דמיטרי מלייב, גיאולוג מומחה למינרלים שהולך לחקור את החומרים הנדירים באיזור סדום וים-המלח, ואת האפשרות לייבא ברום ואשלגן מהמזרח התיכון לרוסיה. סאשה ממחלקת המדע העביר לו שיעור קצר, כדי שלא יתברר כבור מוחלט אם מישו יתעניין במשלח ידו.

הוא הצטייד בכרטיסי נסיעה ללטביה, ובסכום כסף שיספיק למסע. בתחתית המזוודה הוטמן משדר הרדיו המוצפן, דרכו יוכל לשדר דיווחים למפקדה הראשית, אקדחו האישי וציוד נוסף. טוליק הופקד על ניהול המשדר.

למחרת, כבר היה יאשה בתחנת הרכבת, מחכה לרכבת שתיקח אותו לריגה, לטביה.

277

לא לנשום

ירושלים, ישיבת תורת אמת, צום י"ז תמוז ה'תרפ"ט.

שליח הדואר טיפס ברגליים כבודות במעלה המדרגות לישיבת תורת אמת, וביד מרושלת הניח את ערמת המכתבים על שלחן מנהל הישיבה הרב שמעון גליצנשטיין, שמיהר לתחוב לידי מטבע נחושת של שתי מיל, כבקשיו.

על אף הצום והחום הכבד, ישב המנהל במשרדו לנהל את ענייני הישיבה שאינם סובלים דיחוי. מכתב אחד משך באופן מידי את תשומת ליבו של המנהל המיומן, החתימה עליו העידה כי הוא נשלח מחו"ל, והמנהל משך אותו מתוך ערימת המכתבים במהירות.

כתובת השולח העבירה בו רעד של התרגשות "ריגה, לטביה". הוא מיהר ליטול את ידיו, חגר את האבנט ופתח את המכתב בחרדת קודש, מכתב מהרבי!

תאריך המכתב היה א' תמוז, קצת יותר משבועיים שהמכתב מטלטל בדרכים. ותוכן המכתב אישר באופן סופי את השמועות שהתרוצצו